

Sþ.

329. Tillaga til þingsályktunar

[165. mál]

um leit að nýjum karfamiðum.

Flm.: Sverrir Hermannsson, Pétur Sigurðsson.

Alþingi ályktar að skora á ríkisstjórnina að fela Hafrannsóknastofnuninni að hefja hið fyrsta leit að nýjum karfamiðum með eigin skipi eða öðru hentugu togskipi, sem tekið yrði á leigu.

Greinargerð.

Tillaga þessi var fram borin 1973 og er nú endurflutt. Þá fylgdi henni svo hljóðandi greinargerð:

„Það hefur verið vitað um alllangt skeið, að karfi gýtur í úthafinu. En það var ekki fyrr en 1961, að gotstöðvar hans voru staðsettar í Grænlandshafi og hafsvæðinu þar fyrir sunnan, vegna íslenzkra og þýzkra rannsókna. Önnur gotsvæði eru undan vesturströnd Norður-Noregs, undan austurströnd Nýfundnlands og á Nova Scotia-Main svæðinu.

Það kom snemma í ljós að magn seiða í úthafinu var það mikið, að um stóran gotstofn hlaut að vera að ræða.

Veiðitilraunir gerðar með handfæri frá veðurskipum í Grænlandshafi (Alfa) gáfu til kynna, að karfi var í úthafinu árið um kring.

Á árunum 1962 og 1963 gerðu Rússar nokkrar tilraunir til að veiða karfa í úthafinu með miðsjávarvörpu, en árangur var rýr.

Þjóðverjar hófu veiðar á karfa í miðsjávarvörpu haustið 1968 og öfluðu mjög vel til að byrja með. En mjög hefur dregið úr þeim afla, þótt eitthvað stundi þeir slíkan veiðiskap enn þá. Karfaveiðar Þjóðverja í miðsjávarvörpu eru ekki veiðar í úthafinu sjálfu, heldur hafa þeir veitt karfann yfir landgrunninu og þá vanalegast allnálægt botni á svæði suður af Eldey.

Þeir hafa stundað þessar veiðar eitthvað á hverju hausti síðan, en afli hefur verið tregur hjá þeim. Þeir taka tvö tog á sólarhring og hafa verið að fá ca. 15 tonn á sólarhring.

Karfinn, sem þeir veiða, er sams konar og sá, sem fæst í botnvörpu á svipuðum slóðum.

Íslendingar byrjuðu að leita að karfa í úthafinu 1972, og hafa alls á árunum 1972 og 1973 verið farnir 4 leiðangrar, þar sem slík veiði hefur verið reynd, 3 að hausti og 1 að vori, allir með r/s Bjarna Sæmundssyni. Þessar rannsóknir beindust m. a. að því að reyna að finna í úthafinu gotstofn þess karfa, sem heldur sig annars á landgrunninum. Það hefur ekki tekizt enn þá. Það er hins vegar vitað, að hann leitar burt frá bönkum til gots. Þetta er því brýnt verkefni, sem þarf að leysa.

Rannsóknir Íslendinga og annarra benda því eindregið til þess, að í úthafinu sé sérstakur karfastofn.

Seiðarannsóknir og veiðitilraunir benda til þess, að hér sé um stóran stofn að ræða.

Veiðitilraunirnar hafa hins vegar sýnt fram á, að karfinn er mjög dreifður í úthafinu, bæði hvað snertir útbreiðslusvæði og dýpi, á þeim tímum, sem farið hefur verið í leiðangra. Þannig var reynt víða í Grænlandshafi á 50—650 m dýpi. Karfi fékkst á öllum dýpum.

Beztur afli hjá Bjarna Sæmundssyni var:

- a) Í vestanverðu Grænlandshafi að hausti á 110 m dýpi, 321—330 kg pr. togtíma að meðaltali úr allmörgum togum.
- b) í austanverðu Grænlandshafi að vorlagi á 250 m dýpi 230 kg pr. togtíma.

Þess ber að geta, að vélaorka í Bjarna Sæmundssyni er ekki næg til að toga stóra vörpu, og hefur því verið notast við minni vörpu en æskilegt væri.

Enn fremur ber þess að geta, að svæðið, sem til greina kemur, er ákaflega stórt og því mjög takmarkað, hvað eitt skip getur annað á stuttum tíma. Enn fremur hefur vegna anna skipsins ekki enn verið unnt að fara á þeim tíma, sem vænlegastan til árangurs mætti telja.

Fiskleitartæki eru hins vegar góð í Bjarna Sæmundssyni. En þau hafa ekki komið fyllilega að tilætluðum notum, þar sem ekki hefur enn reynzt unnt að greina endurvörp á karfa með nokkurri vissu frá ýmsum öðrum endurvörpum.

Sá karfi, sem veiðt hefur í úthafinu hingað til, hefur allur verið djúpkarfi (Sebastes mentella). Hin tegundin (S. marinus), sem er uppistaðan í veiði togaranna á Íslandi og austurgrænlandi landgrunninu, hefur ekki fundist í úthafinu enn þá.

Karfinn, sem veiðt hefur í tilraunum Hafrannsóknarstofnunarinnar hingað til, er tvenns konar með tilliti til nýtingar:

1. Heldur smár karfi, en þó allur vinnsluhæfur, en mjög sýktur af snikjukrabb-anum Sphyrion lumpi, sem skilur eftir smá-,brís“ í fiski undir roði, þar sem hann hefur setið. Enn fremur eru dökkir blettir í roði all-algengir á þessum karfa. Nýting hans reyndist 21.4% við vinnslu í frystihúsi. Þessi karfi hefur einkum veiðt á tiltölulega litlu dýpi.
2. Vænn karfi, lítið sýktur af S. lumpi og með eðlilegu litarfari, og gæti verið djúpkarfi eins og við þekkjum hann frá landsgrunnshöllunum. Þessi karfi hefur að jafnaði veiðt dýpra, en mun minna af honum.

Eftirfarandi atriðum, sem áhrif kunna að hafa á hugsanlega veiði karfa í úthafinu, hefur ekki verið svarað viðhlítandi enn þá:

1. Þéttist úthafskarfinn ekki einhvern tíma í úthafinu það mikið, að grundvöllur sé til veiða? Og ef svo er, þá
 - a) Hvenær ársins?
 - b) Á hvaða svæði?
 - c) Í hvaða dýpi?
2. Gotstofnar karfans, sem algengastir eru við Ísland og Austur-Grænland, hafa ekki fundist í úthafinu enn þá, en vitað er, að hann gýtur þar. Hvar halda þeir sig?
3. Eru gotstofnar tegundanna (karfa og djúpkarfa) aðskildir eða ekki?

Flutningsmenn telja mjög mikilvægt, að mál þetta sé kannað til hlítar hið allra fyrsta.“